

مقایسه نخل خرماي رقم برجي حاصل از کشت بافت با پایه‌های مادري حاصل از پاجوش به وسیله الکتروفوکوسینگ ایزوزایمها

زیودار، شهره^۱، موسی موسوی^۱ و ناصر عالم‌زاده انصاری^۲

۱ کارشناس ارشد و ۲ استادیار گروه باغبانی دانشگاه شهید چمران اهواز

نخل خرما (*Phoenix dactylifera L.*) یکی از درختان مهم در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری ایران به حساب می‌آید. رقم برجي یکی از بهترین ارقام پرمحصول و متوسط رس خرما می‌باشد. این رقم عمدتاً از طریق پاجوش تکثیر می‌گردد. تعداد پاجوش در این نخل نسبتاً کم است، اخیراً جهت تکثیر سریع آن از روش کشت بافت نیز استفاده می‌شود. استفاده از گیاهان حاصل از کشت بافت بستگی به پایداری ژنتیکی یا مشابهت با اصل آنها دارد. جهت بررسی پایداری ژنتیکی گیاهان حاصل از کشت بافت رقم بحرئ تولید داخلی و وارداتی از کشور انگلیس، آزمایشی در گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز در سال ۱۳۸۱-۱۳۸۰ صورت پذیرفت. در این آزمایش از ۳ سیستم ایزوزایمی پراکسیداز، شیکیمات دهیدروژناز و اسید فسفاتاز و با استفاده از روش الکتروفوکوسینگ ایزوزایمها بر روی ژل پلی‌آکریل آمید، بهره گرفته شد. ۳ سیستم آنزیمی فوق ابتدا بر روی چند رقم نخل خرما آزمایش شده تا پلی مورفیسیم آنها ثابت گردد. سپس گیاهان حاصل از کشت بافت رقم برجي (تولید داخلی توسط شرکت رعنا و وارداتی از کشور انگلیس) با گیاهان مادری حاصل از پاجوش این رقم مقایسه شدند. نتایج حاصل به صورت زیموگرام یا الگوی باندهای ایزوزایمی تهیه و گیاهان از لحاظ تعداد و محل ظهور باندها مورد بررسی قرار گرفته و دندروگرام حاصل از آنالیز کلاستر (تجزیه خوشه‌ای) آنها نیز ترسیم شده و دوری و نزدیکی نسبی ارقام به صورت واحد عددی با یکدیگر مقایسه گردیدند. نتایج حاصل از مقایسه نخل خرماي رقم برجي حاصل از کشت بافت با پایه‌های مادری حاصل از پاجوش این رقم، نشان داد که از بین سه سیستم آنزیمی مورد بررسی، در سیستم آنزیمی اسید فسفاتاز تفاوتی بین گیاهان مادری و کشت بافتی رقم برجي مشاهده نگردید و گیاهان حاصل از کشت بافت علاوه بر اینکه با یکدیگر مشابهند، با گیاهان مادری رقم برجي نیز مشابه هستند. با وجود این دو سیستم آنزیمی پراکسیداز و شیکیمات دهیدروژناز بین گیاهان مادری و کشت بافتی اختلاف مختصری نشان دادند و دندروگرام مربوط به این مقایسات نیز

حداکثر فواصل نسبی $1/4$ و $1/75$ را نشان داده که از حداکثر فواصل بین ارقام (۲ و $2/24$) کمتر می باشد.